

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Treuga Et Pace. Titvlvs IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

ad confidim eisdem Romano Pontifici, vel aliqui per quem hoc ipsum ad eis crediderint deduci notitiam, non sufficiat curvari (etiam si episcopali, archiepiscopali, purissimis vel quavis alia dignitate præstulgeant) eos excommunicationis sententia immodum.

CAP. III.

Prelati ad curiam non debet more noctua latenter venire, ne ad finem papali licentia recedere: alia infideles iudicantur, & semper excommunicatio ligatur.

Iohannes XXII.

Etsi debeat quoslibet subdituum curam exercere possit, & per omnia velut lucis filios ambulare; hoc principiis ab ipsi exigitur, qui constituti per altius votum dignitatem ut in specula, circa commissas fibi plena palmona summa & custodiam partes implice tenentes, & tota ipsi laudabilium operum exemplo lucere.

Ad nostrum fane pervenit auditum, quod nonnulli pontifices prædicti dignitate, gregum suorum custodiare negligunt, & absidentes lucem, tamquam filii tenebrarum, non reverent se ab oculum suorum cura, mercenarii, non tempore longo subducere, & pontifici dignitatem non erubescunt vagari per devia sub habitibus sacerdotum & clericalium, & contumeliam exhibendo patribus & superius honorate precepto, sic abjecti & indecori interduci ad fedem. Apolloniacum clauculo declinare praefidit, ut more nocturno, cuius intutum nos illuminat, lux etiatis, de disponentes, horis tenebrarum, quos suis subiectis conformari desideris, visitant, fuos eis evocantes conopeianis, & compitantes forsan illius sacerdotibus & alios pertrahantes, & denunciantibus non oblique notabilis sedis prædicti contemptu, reuectam tam confusa, quam debita, non exhibita Romano Pontifici, & ab ipso petitam licentia non obtenta) receperunt. Non igitur & ipsius sedis honoris in hac parte, quisque, ac talium insolentias sine imponere cupientis de leuitate nostrorum conflicti, generali prohibemus, ita ut ex easter præstalique fine ful superioris latitudinis pro negotiis ecclesiæ libi commixta, extra suam diuicium audeat pernoctare, & firmiter statuentes, ut quaque Pontificis ad Romanam curiam venientem papalem primatus visiter, ad Papam (si hoc patiatur tempore opportunitatis) iuratur, ac resercentiam confundit & debitam exhibitorum eidem, & nullatenus recessuaria curia, nisi ab ipso super hoc petita licentia & obtuta. Quid & Iesus a quoquam super his fuerit, attenuatum, nonquicunque prelatos, quamvis etiam patribus dignitate diligentes, haec fidei accidentes, & ab illis (a predictis) recedentes, necnon quilibet alios, qui tales apud fedem ipsam receptate presumperint, nisi talis receptione huiusmodi eidem Romano Pontifici supplicaverint adventum illorum, decennium, cœpiorum in fideltatis incurrere, ac excommunicationis sententia subiaceat. Nulli ergo &c.

DE TREVGA ET PACE.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Custos Papa volenti disorditario ex pragmatica sanctione subiungit, ordinariis regni Francie ad conferenda beneficia & gratias concedit. Facultatem concedens lex gratias filii restituit. Beatis Cardinalium & eorum qui Cardinali sunt familiare in regno Francie concessit, & sua dispositionis in ea ad certum tempore referunt. De beneficio primo venderetur quid fieri debeat, ostendit. Causa beneficii in persona iustitia velut pars eius terminata, ex qua si ex officio & iure (non in sua causa) vera appellari. Quod de causa in causa pendebit faciendum si narratur. Se autem eadem causa in diversis causis, diversi respectibus traditam, quoniam patitur mutanda sit, dicere restatur. Taxas beneficiorum editis è Ioanne

XXII, servandas consistit. Tandem tempus ponit, insta quid: ultro accipisci & servari. Etsi autem quod huiusmodi concordat, tamen iuri communis & decretu Confusat. & Bafitum contraria, non sunt effictum formis.

Sixtus IV.

A d universalis ecclesiæ regimini divina dispensante clementia vocatis, inter alia pro communione populorum votiva dilectione mihi occurrit præstantius, quiam exulta inter personas ecclesiasticas (principis tenebrarum altitia) discordiarum sombra per nostræ sollicitudinis occursum protinus extingueatur (ut cuiusvis altercationis salubriter evulvis seminibus) pacis & tranquillitatis dulcedinem inter creditos nobis populos (divina nobis afflita grata) imponere & conservare valeamus. Cupientes itaque ut suscitare retrocessit temporibus discordia (propter dolor) in regno Francie, Delphinatu, aliisque terris & dominis charissimi in Hispania, filii nostri Ludovicus Francorum Regis illustris, inter nonnullas ex eisdem personas, occasione cuiusdam coniunctionis, quæ in eodem regno diutius inolevit, quæ persona predicta pragmaticam sanctionem vocant, ea si (quod abit) majora sombra fumeret, damna pariter & graviora scandala, periculaque subfrequenter, fine debito claudatur, & totaliter fecundatur. Autoritate Apostolica in certa scientia de fratribus nostrorum conilio omnibus & singulis prælatis & aliis personis ecclesiasticis regni, Delphinatus, terrarum & dominiorum corundem, ad quos dignitatem, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, terrarum & dominiorum corundem collatio, provisio, præsentatio, electio, seu curvia alia dispositio pertinet: de quibusvis dignitatibus, perficitibus, administrationibus, officiis, canoniciis, & præbendis, nec non aliis beneficis ecclesiasticis, cum cura & fine cura, feclaribus & regularibus, ad eorum collationem, provisorem, præsentationem, electiōnem, seu quanvis aliam dispositionem pertinente, que deinceps in Februario, Aprilio, Junio, Augosto, Octobrī & Decembri mensibus futuris, perpetuis temporibus vacare contigerit (dummodo dispositions) Apollonica ex aliqua generali referentia in corpore juris clausa, aut per alaram ex constitutionibus foliicium recordationis Benedicti XIII, qui incipit, Ad regimen aut Iohannis XXII, Romanorum Pontificum prædecessorum, nostrorum, qui incipit, Exercibilis, seu constitutions & regulas cancellarie Apostolice per nos super hoc editas relevatas generaliter non existant) penitus ac si aliquis a fede Apostolica, vel ejus legatis expectativa litera non emanasset, liberè disponendi facultatem concedimus per praestantes. Et quia isti summi Pontifices præcesserunt, nostri confieverunt le in concessionibus gratiarum exercitatarium a personis benemeritis exhibere liberaliter, nostris intentionis existit concedere in regno, Delphinatu, terris & dominis regni huiusmodi, ultra gratias expectativas per nos in eisdem regno, Delphinatu, terris & dominis concessas (quibus in aliquo præjudicando non intendimus per praestantes, quaque in suo robore permanente volumus) lex personis idoneis regnicolis, sex alias gratias expectativas ad qualibet collationem, provisorem, præsentationem, seu quanvis aliam dispositionem signoru ex prælatis & aliis personis prædictis. Ex quibusquidem sex gratias, duæ gratias expectativas concedentur duobus clericis regnicolis idoneis, pro quibus Rex ipse, & charissima in Christo filia nostra Regina, ac dilectus filius nobilis vir Delphinus Vienensis, nec non magistri & presidentes ac alii officiari, in aliquo ex parlamento Regis epistola regni nobis super hoc unanimiter supplicabunt, qui duo nominati per Regem

a Gratias expeditivas, & mandata de providingo nomine amplius concessi decrevut Cœc. Trid. Sif. 2. q. de refor. c. 19.

Nnn

¶ Regnam, Delphinum, magistris, praesidentibus, & officiariis prefatis gaudente praerogativis ad instar familiaum nostrorum continuorum commensalium. Ipsisque sex gratias confimpit, alias sex gratias familiis, alias sex gratias personis idoneis modo & forma praemissis concedere intendimus. Volumus autem, ac ejusdem auctoritate & tenore praefentum decernimus & declaramus, beneficia, quæ venerabilium fratum nostrorum sanctæ Rom. Eccles. Cardinalium familiare continui complementales eorum familiaritate durante in regno, Delphinatu, terris, & dominis prefatis oblinient, & in posterum obtinebunt, dispositioni Apostolica: in posterum censeri reservata, quandiu duxerat Cardinalem prefati vitam duxerint in humanis, ac post obitum erudiant Cardinalem per sex annos continuæ sequentes. Quibus quidem sex annis clausi, alii ad quos corundem beneficiorum collatio, prævio, praefentatio, electio, seu quavis alia dispositio alias pertinet, de beneficiis familiarium hujusmodi in regno, Delphinatu, terris, & dominis prefatis consenserit, in predictis mensibus disponere, valeant, hujusmodi reservatione non obstante. Concedimus etiam, quod beneficiorum, quæ promovendi per nos, dignitates, seu beneficia consistorialia ipsarum privationum per nos de eorum personis faciendis obtinebunt, ac in quibus, & ad quæ jux eis quomodolibet compotis, ac competere poterit per promotiones ad dignitates, & alia beneficia consistorialia predicta, ac munus consecrationis eidem promovendis impendendum, seu lapsum temporis de consecrandis Episcopis à sacris canonibus definiti vacaturorum, si promotiones ipsæ in aliquo ex supradictis mensibus fiant, nisi beneficia ipsa efficiat aliis dispositioni Apostolice (ut preferitur) reservata, ad prefatos & personas supradictas. Si vero in aliis mensibus promotiones eidem fieri contingat, ad nos & Romanos Pontifices successores nostros collatio, prævio, & omnimodo dispositio pertinet. Et quoniam sed. Apoll. notariorum magnus reperitur numerus, eorumdem notariorum, qui habitum per ejusdem fedis notarios gefari solitum publice & continuo gefant, & in posterum gestabunt, beneficia in eidem regno, Delphinatu, & terris consenserit, duxatxat censuram reservata: quodque omnes & singulis causa beneficiorum in partibus eorum judicibus competentibusque ad definitivam inclusivam in prima duxatxat instantia, in qua nulli ante definitivam licet appellare, nec appellatio (si fuerit emissa) debeat admitti, nisi ab intercessorio, vel à gravamine negotio principale minime concerne, quod non possit per appellationem a definitiva sententia reparari. In aliis vero instantiis curia traientur, cognoscantur, & fine debito terminantur. Causa vero beneficiorum pendencies in dicta curia inter nos, aut dictorum Cardinalium familiare continuum commensalia, ipsi Cardinalem in eadem curia praefentibus seu in aliqua legatione, aut recretions causa fecendentibus, necnon prefata fedis officiales, officia alii exercentes, aut alios præmissis, qui per sex mens curiam praedictam secuti sunt, & sequuntur praesenti, curiales, & quoquaque alios eorum adversarios, super quibusvis beneficiorum eidem adversarii auctoritate ordinaria collatis, per illos, quibus commissione reperiuntur, seu alios per nos ad id deputatos, seu etiam deputandos judices audiantur, cognoscantur, decidantur, finique debito terminantur, ac executioni debita demandentur. Cetera vero similes causa beneficiorum inter quoquaque alios pendencies, & quæ quibusvis judicibus, seu auditoribus commissione reperiuntur, aliquibus judicibus competentibus in regno Francie, auctoritate Apostolica comituntur audienda, & cognoscenda, decidenda, & fine debito terminanda, cum necessaria

carundem caufarum advocacyone. Fratres, qui aliquid ex supradictis causis in eadem Romana causa habeant, & diversis ceteris ipsius regis sive post mortem trahantur: volumus, quod in eisdem causis diversis curitis super posteriori & postmortimo iure, & contextu pendebitis (superiori posteriori, & ceteris per hoc lati) in postmortimo in curia convocatum, coram quibus causa postmortori pendebitis, procedat, caufaque ipsa super hujusmodi postmortima inter biennium terminetur, & finians. Alioquin biennio clauso licet partibus ipsi processus postmortem, & ultrem dictis causis expeditus super postmortem, aut hujusmodi biennio clauso altera partem responsum coram iudice competenti, auctoritate Apostolica approbato, poterit jux suum protulique, iugis Apostolicae dextra in aliud biennium caufam in penitus terminare. Quod si non fecerit, causa ipsa ab eorum, & his penitus extinta censetur. Et si fratres alii corundem iudicium cuiusvis ibi committit super contradictionem malitiosi prologate aut difforme prædictum, excommunicationis & omnium beneficiorum privationis poena ipso facto incurat, à qua quidem excommunicationis poena aboliti nequeant, nisi a nobis le fucessoribus nostris Rom. Pontificibus, per quam in mortis articulo 4: quodque de eato in latae spadiendis in regno Francie, Delphinatu, & terra nostra dominis prædictis servente taxe levare hoc dicitur. Ioan. XXII. Papam præfatum, & excusat, si quædam corrugantur. Et quia propter afflictionem generalis ecclesiæ, dum vacanci gravatus in taxa etiam remuneratione Concilio Constat, quod reducia eti ad modicum nonnulla taxæ, quod gravatus in eadem taxa prædicta non movendis solvat communia, & ministris ferentibus ex Gallia annataria vocant: tamen pro veritate intentione fructuum ecclesie & monasteri, alioquin pro mortuis, eaque indeca Cancellaria, & cancri Apostolica inviolabiliter observari mandamus. Et quia ex supradictis concessionibus regnum ac Regem nostrum Iesum charitate complexi, ceterendum est in numero ac in devotos & obedientes erga famam Romana exhibant. Quare volumus, & effici autem te more flatuimus, quod præfatus Rex inter quasque mensas præmissas acceptare & obseverare, ac in regno, Delphinatu & dominis hujusmodi obsevari fieri, nec non intra alios duos præfatos quoniam immediate iungentes mentes super acceptationem & obseverationem, aliquis præmissis omnibus & singulis per suas patentes litteras non fedem præfamat certificare temet. Alioquin presentes literæ, & inde lecta quæcumque his causa in eisdem decernimus & inane, si fecerit his quæcumque quavis auditorie scient fieri ignoranter contraria ostentari. Nulli ergo omnino lignorium litterarum prægiam nostrarum concessionis, intentionis, voluntatis, constitutions, declarations, induit, mandat, & dicitur infringere, & ei auctu temerario contrarie. Si quædam hinc attendat præsumpti, indagationem temporis Dei, & bestiorum. Veri & Pauli Apostolorum esse noverit incursum. Datum Roma apud S. Petrum Anno incarnationis Domine, 1472, septimo Idus Aug. Pontificis. Anno 1.

CAP. II.
Diffordas inter religiosas mendicantes, & nichil parochialium rectores in partibus Germania, quæ in legato communia, per eos sibi certa forma & modo in partibus

a In mortis articulo nulla est causa reprobare: aperte & omnes sacerdotes quilibet pontantes a præficio passus & confessio absolvire possunt: Con. Trid. Sec. 14. 6. 7. de cœpi reservations,

235
etiam conversa sunt: quam Romanus Pont. confirmat, paciuentes
sua excommunicationis illam a praedato observari.

Sicutus 4 V.

Viles illius a. qui super petram adiuvavit ecclesiam
fiam (meritis licet in sufficientibus) genentes in tenuis & per eum immaculata vestigia (quantum nobis ex alio concediuit) incedere fatigentes, inter Christi fidem
et quoslibet, & praeferunt fuis uno atque eodem facili-
tate extilio nobiscum Deo militantes, pacem & chari-
tatem inducere, & inducunt confovere, vigilanti folli-
cione meditamus affidit, & que illi contraria sunt
fides vigilans pastoralis nosca possit submove-
re, prout rerum & temporum circumstantia id non im-
minto expofere dignoscuntur. Nuper siquidem pro-
pue tam venerabilium fratrum nostrorum Maga-
nus & Treverorum Archiepiscoporum, ac Heribipol. &
Romani. & Spirens. Episcoporum, quam dilecti filii
nobis viri Philippi Comitis Palatini Rheni, & Duci Bi-
vini, qui unus ex electoribus Romanorum Imperii exiit,
ad nostrum pervenit auditum, quod inter dilectos fi-
los predicationum minorum, & Carmelitarum ordinum
Benedictores, & nonnullos parochialium reffores, & a
illis etiam ecclaeſiarum praedatoſ, infiſigante illo qui tan-
quam leo rugiens circuit, quatenus quemdeveret, in par-
ochia Germaniae, & praeferunt in opido Eſlingen. Con-
tra hoc, ſuſiata fuit nonnulla diſſentionum &
ſcandalorum fomenta, ex certis cauſis iunc nobis expre-
ſa, quæ nifī per vigiliam pastoralis officiū celeſter
ſucidantur, poſſent ad scandalum non modicum Chri-
ſti fidem illarum partium faciliter pervenire. Nos
igit attendentes, quod ſacraſanda Rom. eccl. ab eis
ſeditione primæva in ordine ſacerdotali, quem Pe-
trop. Apollonius, & eius ſucceſſores obſervarunt, inſtitui-
& per viros providos & ſacerdotes virtuosos adau-
ta, & longissimis temporibus feliciter conſervaverunt.
Ratiſque animadvertere, quod hodiernis tempo-
ribus hominum crecenti malitia, nifī ager dominicus
cubitalis idoneis, buccinacibus Spiritus Sancti, &
præceptis verbi Dei (qui præter ceteros in ordinibus
tumidum mendicantium gratia afflentis divina in co-
pio numero reperuntur) affidit coleretur, veſtibus
& ſentibus vitiorum omnium celeſter obſer-
vatur: non potius non ab intimis cordis noſtri dolore-
bus, modi inter tales viros, qui ſe mutua charitate dilig-
e, & alterius (iuxta Apollonius b.) onera portare
deberent, diſcordia ſeminarum excitatorem. Vnde
cum vellemus ſuper his ea qua decet maturitate conſi-
lato, venerabilibus fratribus noſtris Guilermo Hoff-
mann, & Angelo Præmetin. Episcopis, & dilectis filiis no-
ſtri Iuliano tituli S. Petri ad vincula, & Petro tituli S.
Illiſ freſbyteris Cardinalibus, viva vocis oracula com-
muniſus & mandavimus, ut à ſingulis paribus predi-
cioſi, vel eorum procuratoribus legitimi, auditi hinc
propositis, inter eas concordiam traharent. Qui
quod Epileopi & Cardinales ſtatutis loco & tempo-
re convocatis, auditi & intellexiſ paribus predi-
(ut præfuerit) & in premisſis graviter & conſulete pro-
cedentes, pantes ipsas de communi eaudem conſenſu
et concordiam inſta ſcriptam perduixerunt. Videleſt
quod ipſi parochianis ſacerdotes de cetero nondicunt a
mendicantibus karere, procelleſi, cum in veritate ſe-
dē nobis fit illuminata, & ecclesia exaltata per eisdem
la præferunt per ordinis predicatorum & minorum, ut
intervaleant. Quodque fratres mendicantes non pradi-
cata, populus parochianos non teneri audire missam in
parochiis diebus ſeffiſis & dominicis, cum jure in

ſit cautum illis diebus parochianos teneri audire missam
in eorum parochiali ecclesia: niſi forsan ex honesta cauſa
ab ipſa ecclesia ſe abſentiarent: quodque etiam nec
fratres, nec curati inducant aliquo modo laicos ad eli-
gendum ſepulchrum apud eos, & bene caveant propter
ponas, quas imponunt canones, cum ſi libera. Quod-
etiam ipſi mendicantes deſiſtant prædicare, quod paro-
chiani non ſint obligati, ſaltem in paſchate proprio con-
ſerti ſacerdoti: quia de jure a tenetur parochianus (fa-
tem in paſchate) proprio conſerti ſacerdoti. Per hoc
tamen ipſi fratres mendicantes non censentur exclusi
que minus ſecondum juris communis & privilegiorum
evidem, conceſſorum diſpoſitionem, confeſſiones audi-
& penitentias in jungere valeant. Quod etiam de cate-
ro inter ipſos fratres mendicantes & curatos, quod effe-
ctum prædicandi, horas cantandi, & campanas pulsan-
di, ſeruer confutetur antiqua, que temporebus anti-
quorum ſervata fuji in iplo oppido Eſlingen. Et calu, quo
veniat aliqua occaſio five neceſſitas, non ſia conuoca-
tio temporis, vel horæ, in iplo prædicacionibus ſiendiſ:
niſi de conſentu partium. Quoq; etiam ipſi fratres in fer-
monibus eoru non deſrahant praedatis, & reſtoribus paro-
chialium eccleſiarum: Neq; etiam populos à ſuſiūm eccle-
ſiarum parochianis frequenſia & accessu abſtrahant, ave-
retrahant quoq; modo. Et vicevera ipſi cedtores & pe-
lati aliquo modo non deſrahant mendicantibus, ſed illum
favorem, quem poſſunt, eis impendant, & in omnibus &
per omnia prætent: ita, ut vera unitas & perfeſſio chari-
tas inter eos offendatur. Nos itaque illius vicegeren-
tium in terra, qui Apololus ſuis dixit b. Pacem meam
dabo vobis, pacem meam relinquo vobis: cupientes ſuper
hiſ opportunity provideri, motu proprio, non ad aliquid
ſuper hoc nobis oblate petiſionis inſtantiam, fed de no-
ſra certa ciencia & mera voluntate, concordiam prædi-
cam, ac omnia & ſingula per prefatoſ Episcopos & Car-
dinaleſ ordinata (ad hoc, ut perpetuo in concilio perſiſ-
tant) auſtoritate Apololica, & ex certa noſtra ciencia
approbanus, & conſirmamus, ac viribus perpetuo ſubi-
ſerter debere determinimus. Suppleentes omnes & ſingu-
los defectus, tam juris, quam facti, il qui forſan interve-
neſurum in eisdem. Injuſgentes nihilominus Archiepi-
copis, Episcopis, plebanis, reſtoribus, curatis, necon-
prioribus, gardianis, & ſingulis fratribus ordinum men-
dicantium, ſub poena excommunicationis late ſententiaz,
quam contra facientes & quemlibet eorum contrafacien-
tem incurſe volumus, eo iplo, à qua abſolvi nequeant,
niſi de exprefio conſentu partis laſa, & debita faſiſatio-
ne prævia, inviolabiliter obſeruent: Et quantum in eis
eft, ab aliis obſeruant faciant. Et inſuper quacunque
lites & cauſas, coram quibunque cauſazum palatiū
Apololici auditoribus, ſeu alibi, occaſione præmissa-
m, inter dilectos filios Decanum & capitulum eccl-
eſie Spirens, & curatum dicti oppidi, ac fratres predi-
catores indecis pendentes: illarum ſtatus, tenores, & formas
& in eis geſta & aſtituta, præſentibus pro exprefſis ha-
bentes, ad nos harum ſerie motu, ciencia & auſtoritate
prædictis advoſamus, & item feſtates ipsa penitus ex-
tinguiuſus: Et ambabus paribus prædictiſ ſit huiusmo-
di conforbitis, ſeu illis adhærentibus, perpetuum ſilenc-
ium imponimus: Non obſtantibus conſtitutionibus &
ordinationibus Apololiticis, ac privilegiis eisdem frat-
ribus genete vel in ſpecie conſervis, exterisque contra-
riis quibunque. Nulli ergo, &c. Datum Rom. apud
S. Petrum, Anno incarnationis Domini, 1478. XV. Cal.
Iulii. Pontif. noſt. Anno 7.

a Cap. omniſ utriuſq; exiua, de pen. & repiſ.

b Ioan. 140.

FINIS LIBRI PRIMI.

Nona 2